

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

AN APPLICATION OF FOUR SANGGAHAVATHU PRINCIPLES TO MANAGEMENT OF
EDUCATIONAL ADMINISTRATORS ACCORDING TO THE OPINIONS OF TEACHERS
UNDER NAKHON SI THAMMARAT EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

กมลทิพย์ ยิ่งบุรุษ, ทิพนามาศ เสวตวรโชติ, สันติ อุนจะนำ

Kamonthip Yingburut, Tippamas Sawetworrachot, Santi Aunjanum

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail: ka_mont_hip@hotmail.com

Received: January 26, 2023 **Revised:** July 10, 2023 **Accepted:** December 22, 2024

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 2,620 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 335 คน (ตารางสำเร็จรูปของเครื่องซีและมอร์แกน) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่า T-test

ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม พบว่า มีการการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตามีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา ส่วนด้านทานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ 2.) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงานโดยรวม ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่ การจำแนกตามอายุพบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : หลักสังคหวัตถุ 4 , การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this thesis are as follows: 1. To study the application of Sangahavathu 4 in the administration of educational institution administrators according to the opinions of teachers under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2; Sangkhawatt 4 in the administration of educational institution administrators according to the opinions of teachers Under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area 2, classified by gender, age, educational background and work experience. teacher's opinion under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Area 2. The population is government teachers who work in educational institutions. 2,620 people under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office, District 3, consisted of 335 people. The tool used for data collection is a closed-ended questionnaire that analyzes the quantitative data with a ready-made computer program. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation. and the mean difference test using the T-test.

1. The results of the analysis on the application of the Sangahavathu 4 principle in the administration of educational institution administrators based on the opinions of teachers under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 overall found that the main application Sangkhawatt 4 is at the highest level. When considering each aspect in descending order of average value, it was found that the attitude aspect and on the side of peace The highest mean was the same, followed by the Piyavaca side, while the darn side had the lowest mean respectively. 2.) The results of the analysis on the comparative application of the Sangahavathu 4 principles in the administration of educational institution administrators

according to the opinions of teachers. In the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2, the classification by gender, educational background and overall work experience in all 3 aspects found no difference. The opinions on the application of Sanghavathu 4 in the administration of educational institute administrators were significantly different at the .05 level.

Keywords : Four Sangghavathu, Management Of Educational Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด เพื่อพัฒนาประเทศ โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญซึ่งต้องนำนโยบายทางการศึกษาลงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จโรงเรียนประถมศึกษา เป็นสถาบันการศึกษา ที่จัดการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายของรัฐบาลมีความสำคัญต่อทุกส่วนของชุมชนที่อยู่รอบ ซึ่งมีหลักในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีของชาติ ในปัจจุบันสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในส่วนของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา ซึ่งโดยเฉพาะในสถานศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ผู้ปกครองนำลูกหลานมาเข้าศึกษาในสถานศึกษามากขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะให้คนภายนอกพึงพอใจในระบบการบริหารสถานศึกษาสมควรอย่างยิ่งที่ครูในสถานศึกษาทุกคนมีความจำเป็นจะต้องเข้าใจในระบบของการบริหารงานหรือเป้าหมายของการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อน ซึ่งเมื่อครูในสถานศึกษาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการบริหารงานที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลต่อครูรวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ในการเตรียมแผนการเรียนการสอนและทักษะด้านต่างๆ ที่มีความจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทั้งนี้ก็จะส่งผลไปถึงการทำงานที่มีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในฐานะครูมืออาชีพในอนาคต

การบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น คือให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม นั้นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากนอกเหนือจากครูผู้สอน ก็คือผู้บริหารหรือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้กำหนด วางแผน ทิศทางในการจัดการศึกษาและนำพาการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารนั้นต้องบริหารจัดการหรือให้การดูแลงานหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านทรัพยากร ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เหล่านี้เป็นต้น ผู้บริหารต้องใช้ความรู้และทักษะการบริหารงานที่เหมาะสมกับหน่วยงานและให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษาในแต่ละแห่ง พิชชาวลัย.สังข์ศรี (2561 : 1261) การบริหารงานหรือการจัดการองค์การมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยม หรือบริโภคนิยมที่แสวงหากำไร และ มีการแข่งขัน เพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่ง ทั้งในเชิงบริหารงาน และการพัฒนาองค์กร ให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร

จึงมีหลักการบริหารสมัยใหม่เข้ามาเป็นยุทธศาสตร์ หรือหลักการในการบริหารจัดการ ในขณะที่เดียวกันก็มี นักวิชาการทางตะวันตกกำลังสนใจหลักการในทางพระพุทธศาสนามาผสมผสาน และประยุกต์ใช้กับหลักการ บริหารจัดการ สามารถบูรณาการและรวมเข้ากันได้ พระครูโกศลปริยัตยานุกิจ.สุทธิพงษ์.ศรีวิชัย.สมศักดิ์.บุญปุ (2563 : 17)

คนไทยยุคใหม่ส่วนใหญ่นับถือพระรัตนตรัยเพียงลมปากเท่านั้นแต่มีพฤติกรรมสวนทาง ให้เลื่อมใสศรัทธา เป็นส่วนใหญ่ หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนามีหัวข้อที่ทันสมัยอยู่ข้อหนึ่งคือ ปัญหาทางจิต ของประชาชนไทย ที่ว่าทันสมัยเพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสงบสุขไม่มีปัญหาทางจิตไม่เหมือนกับ ประเทศที่เจริญหรือ พัฒนาแล้วแต่มีคนเป็นโรคจิตหรือคนบ้าเพิ่มขึ้นแต่ปัจจุบันคนไทยตกอยู่ในสภาพไม่ แตกต่างจากประเทศที่ เจริญ หรือประเทศที่พัฒนาแล้วที่หมกมุ่นหลงใหลในวัตถุมากกว่าสิ่งที่มีคุณค่าทาง จิตใจ ทำให้เดินเข้าสู่สิ่งที่ เรียกว่า อบายมุขได้ง่ายมากกว่าการเดินทางเข้าสู่วัด เพื่อบำเพ็ญบุญ บำเพ็ญ ทานบารมีเพื่อให้ชีวิตได้พบกับ ความสุข ความเจริญ (สารพันบทความ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ : 2562 :ออนไลน์) ในปัจจุบันพบว่า การกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นโดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจำแนก ตามตำแหน่ง จะพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีแนวโน้มการทำความผิดอัตราร้อยละสูงกว่าครู จึงทำให้ ปัญหาดังกล่าว นอกจากจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา คือ ครูไม่ตั้งใจในการปฏิบัติงานสอน ส่งผลทำ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ ลง ไม่มีการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมเนื่องจากขาด แบบอย่างที่ดี และยังโยงไปสู่ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาทางด้านจิตใจ และนำไปสู่ความเสื่อมโทรมขององค์กรทาง วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น คุณธรรมเป็นคุณสมบัติประจำตัวของผู้บริหารสถานศึกษาอย่าง หนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้ดียิ่งขึ้น แต่ถ้าหากผู้บริหาร สถานศึกษาขาดคุณธรรม นอกจากจะไม่สามารถบริหารงานให้ได้ผลที่ดีแล้วนั้น ยังจะส่งผลให้ไม่เป็นที่ยอมรับ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ขาดความศรัทธาในตัวผู้บริหารสถานศึกษา และเสียการปกครองในที่สุด ผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีความรู้หากขาดคุณธรรมย่อมจะไม่ได้รับการเคารพนับถือจากผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับคำที่ว่า “อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอาจจะทำให้ผู้บริหารครองงานได้ แต่จะไม่สามารถครองตนและครองคนได้ หาก ขาดคุณธรรม” สิ่งนี้จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมควบคู่ไปกับความรู้ความสามารถ พระพุทธศาสนา ถือว่า เป็นศาสนาแห่งการศึกษาที่พระศาสดาทรงสั่งสอนเน้นให้พุทธบริษัทเข้าถึงแก่นแท้ของ พระพุทธศาสนาด้วยปัญญาและกระบวนการ พัฒนาปัญญา ก็คือ การศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจและ สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งพุทธบริษัทที่สำคัญจะเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตามพระ ธรรมวินัย ที่เป็นแบบอย่างแห่งการประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (ผศ.ดร.สิน.งาม ประโคน, 2561, หน้า 34) หัวข้อธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นรากฐานคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. คุณธรรมในการครองตน คือ ธรรมมีอุปการะมาก ธรรมเป็นโลกบาท สัปปริสธรรม 7
2. คุณธรรม ใน การครองคน คือ พรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุธรรม และทศพิธราชธรรม
3. คุณธรรมในการครองงาน คือ อิทธิบาทธรรม

พฤติกรรมคุณธรรมทั้ง 3 ด้านของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบริหารงานในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่นั้นจะต้องใช้ความรู้คุณธรรม นอกจากนี้ ยังทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจ รู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การทำหน้าที่การบริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้มีความเป็นกัลยาณมิตร จำเป็นที่จะต้องฝึกฝนอบรมตนเองให้มีคุณสมบัติตามคุณธรรมของหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองและการดูแลคน เป็นธรรมที่ควรมีไว้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตอย่างโปร่งใส บริสุทธิ์หมดจดและปฏิบัติตนโดยชอบ ทั้งตนเองและผู้อื่นที่จะทำให้การบริหารบุคลากรในโรงเรียนเกิดประโยชน์อันสูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2. วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 2,620 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้วิจัยใช้เทคนิคและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับกลุ่มข้าราชการครู เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ครอบคลุมในทุกอำเภอและเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้แก่ 1.เพศ 2.อายุ 3.วุฒิการศึกษา 4.ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร ได้แก่ 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตตา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสเลือกตอบได้ตรงตามความเป็นจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราชไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดไว้

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนครบทั้งหมดแล้วผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเรียบร้อย ความสมบูรณ์และนำข้อมูลไปบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC), ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-Way ANOVA)

5. ผลการศึกษา

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านอตถจริยาและด้านสมานัตตตาอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.97$) รองลงมาด้านปิยวาจา ($\bar{X} = 4.95$) และอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทาน ($\bar{X} = 4.93$) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารสถานศึกษา โดย ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สรุปผลการวิจัย ประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ใน ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดย เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านอัตถจริยาและด้านสมานัตตาอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับ แรก รองลงมาด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านทานตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ระดับการประยุกต์ใช้ หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในเกณฑ์ดี เพราะการใช้ สังคหวัตถุ 4 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งเป็นทั้งครูและบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้ที่มี หน้าที่กำกับ ติดตาม ดูแลให้ข้าราชการครูในสถานศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังสติปัญญา ตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล และต้องมีความสามารถที่จะประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริม และพัฒนาการปฏิบัติงานสถานศึกษาให้ก้าวทันกับลักษณะที่เปลี่ยนไปของกระบวนการบริหารจัดการทาง การศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถทางการคิดของผู้บริหารเป็นหลัก การใช้สังคหวัตถุ 4 ในการ บริหารสถานศึกษาจะไปสอดคล้องกับ พระสุนทร ธมมธโร (บุญคง) (2560, หน้า ก) ได้ศึกษาเรื่อง การ ประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้ หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่าชุมชนวัดหนองสนม มีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในชุมชนวัดหนองสนมเป็นอย่างดี เมื่อ แยกเป็นรายด้าน ด้านทาน พบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พระครูประกาศธรรมมาภิรักษ์ (2561, หน้า ก) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังค หวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า โดย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนก เป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปิยวาจา รองลงมา คือ ด้านการบริหาร สถานศึกษาตามหลัก อัตถจริยา และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักทาน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการ

ปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักสมานัตตตา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และจำแนก ตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3 แนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน พบว่า มีดังนี้ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักทาน ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากร โดย จัดให้มีสวัสดิการด้านต่างๆ อย่างพึงพอใจ 2 ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปิยวาจา ควรใช้คำ พูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีให้กำลังใจ ไม่ใช่คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ 3 ด้าน การบริหารสถานศึกษาตามหลักอรรถจริยา ควรบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นเสมอตามโอกาสสมควร 4 ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักสมานัตตตา ควรมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถาน ศึกษาเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

2. ผลเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับเลิศลักษณ์ ภาคาผล (2560 : ก) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีความคิดเห็นมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ด้านอรรถจริยา ด้านสมานัตตตา รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา ตามลำดับ และหลักการบริหารโดยใช้สังคหวัตถุ 4 น้อยที่สุด คือ ด้านทาน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ ด้านทานและด้านอรรถจริยา แตกต่างกัน แต่ด้าน ปิยวาจาและด้านสมานัตตตาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05อายุ และวุฒิทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทานและด้านปิยวาจาไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอรรถจริยาและสมานัตตตามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สรุป

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่าผู้ตอบ

แบบสอบถามที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2” ที่ได้สรุปและอภิปรายมานั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพยายามหมั่นฝึกตนเองในการบริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานของหลักสังคหวัตถุ 4 และนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นอีกหนึ่งหลักธรรมที่เป็นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำมาใช้ในการบริหารงานด้านต่างๆ ดังนั้น ผู้บริหารทุกคนจึงควรพยายามหมั่นฝึกฝนตนเอง พัฒนาตนเอง เพื่อให้มีการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 อันจะช่วยให้การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาหน่วยงานอื่นๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสอดคล้องกัน

2. ควรที่จะมีการเพิ่มเครื่องมือในการทำวิจัยให้มากขึ้นนอกเหนือจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เช่น การสังเกตพฤติกรรม หรือการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้ได้ผลตรงกับความเป็นจริง เพื่อที่จะเป็นมาตรฐานในการบริหารงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

8. บรรณานุกรม

- สุณัฐฐา.สุนทรวิภาค. (2560). ผลของโปรแกรมของการฝึกทักษะการคิดตามหลักสังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อความวิตกกังวล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 36.
- ชนภัทร.รัตนพันธ์. (2562). การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยตรัง.
- บุญถม.อินทรา. (2559). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, หน้า 18.

บุญยิ่ง.มั่งเนิน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานด้านปราบปรามยาเสพติดของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, หน้า 23.

ประสิทธิ์.เชียวศรี. (2560). แนวทางการบริหารการฝึกอบรม หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) ที่มีประสิทธิผลของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, หน้า 25.

Carter V. Good. (2016). Dictionary of Education. 3 rd ed. New York: Mc Graw-Hill.

H. V.& L. Edward Deci. Vroom. (2017). Management and motivation. New York: Penguin Book.